ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1984

Vyhlásené: 04.04.1984 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

29

ZÁKON

z 22. marca 1984

o sústave základných a stredných škôl (školský zákon)

Vysoká úroveň, prehlbovanie a zdokonaľovanie socialistickej výchovy a vzdelanosti mladej generácie i všetkých pracujúcich je jedným zo základných predpokladov ďalšieho rozvoja socialistickej spoločnosti, jej ekonomiky a kultúry, upevňovania socialistických výrobných vzťahov a socialistického spôsobu života. Úloha výchovy a vzdelania nadobúda na dôležitosti najmä v etape vedeckotechnickej revolúcie a má zásadný význam pre rýchlejšie uplatňovanie jej výsledkov v praxi.

Výchova a vzdelávanie v Československej socialistickej republike sú vecou celej spoločnosti a uskutočňujú sa pod vedením Komunistickej strany Československa a socialistického štátu, sú založené na vedeckom svetonázore, na úzkom spojení školy so životom a prácou ľudu a opierajú sa o najnovšie poznatky vedy a techniky. Zmyslom a hlavnou úlohou výchovy a vzdelávania je pripraviť mládež na život a prácu v rozvinutej socialistickej spoločnosti a na obranu socialistickej vlasti. Hlavná úloha pritom pripadá škole.

Rozhodujúcim činiteľom výchovno-vzdelávacieho procesu na školách sú učitelia a ďalší pedagogickí pracovníci. Škola v úzkej spolupráci s rodinou, spoločenskými organizáciami, najmä so Socialistickým zväzom mládeže a jeho pionierskou organizáciou, s Revolučným odborovým hnutím a ďalšími výchovnými inštitúciami štátu sa usiluje o jednotu výchovy a vzdelávania a stará sa o zdravý vývoj žiakov aktívnym rozvíjaním ich duševných a telesných schopností.

Štátne orgány a socialistické organizácie vytvárajú podmienky na prípravu mládeže na výkon povolania.

Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Základné školy a stredné školy sú súčasťou československej výchovno-vzdelávacej sústavy a svojimi výchovno-vzdelávacími cieľmi a obsahom tvoria jednotný celok.

§ 2

(1) Sústavu základných a stredných škôl tvorí základná škola, stredné odborné učilište, gymnázium, stredná odborná škola a školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť.

(2) Ministerstvo školstva Českej socialistickej republiky v Českej socialistickej republike a Ministerstvo školstva Slovenskej socialistickej republiky v Slovenskej socialistickej republike (ďalej len „ministerstvá školstva“) ustanovujú všeobecne záväzným právnym predpisom typy a názvy jednotlivých druhov škôl uvedených v odseku 1.

§ 3

Výchova a vzdelávanie sa uskutočňujú v českom alebo slovenskom jazyku. Občanom maďarskej, nemeckej, poľskej a ukrajinskej (rusínskej) národnosti sa v rozsahu primeranom záujmom ich národného rozvoja zabezpečuje právo na vzdelávanie v ich jazyku.

§ 4

(1) Výchova a vzdelávanie sú bezplatné.

(2) V rozsahu určenom vládou Československej socialistickej republiky sa žiakom bezplatne poskytujú učebnice a učebné texty a základné školské potreby.

DRUHÁ ČASŤ
ZÁKLADNÁ ŠKOLA

§ 5

(1) Základná škola poskytuje základy všeobecného polytechnického vzdelania; zabezpečuje rozumovú výchovu, výchovu k vedeckému svetonázoru, ideovo-politickú výchovu, výchovu k socialistickému vlastenectvu, socialistickému a proletárskemu internacionalizmu, mravnú, pracovnú, estetickú, telesnú výchovu a brannú výchovu žiakov.

(2) Základná škola pripravuje žiakov na štúdium na všetkých druhoch stredných škôl.

(3) Základnú školu navštevujú žiaci najdlhšie do splnenia povinnej školskej dochádzky (§ 34).

§ 6

(1) Základná škola má osem ročníkov; ročníky prvý až štvrtý tvoria prvý stupeň základnej školy, ročníky piaty až ôsmy tvoria druhý stupeň základnej školy. Prvý stupeň základnej školy poskytuje základné vedomosti a zručnosti, základné poznatky o prírode a spoločnosti, základné pracovné návyky a návyky kolektívneho konania. Druhý stupeň obsahovo nadväzuje na prvý stupeň a rozvíja výchovný a vzdelávací základ získaný na prvom stupni.

(2) V miestach, kde nie sú podmienky na zriadenie všetkých ôsmich ročníkov základnej školy, môže sa zriadiť základná škola len s ročníkmi prvého stupňa. Žiaci, ktorí skončia posledný ročník takej školy, pokračujú v povinnej školskej dochádzke na základnej škole so všetkými ročníkmi, do obvodu ktorej patrí základná škola s ročníkmi prvého stupňa.

TRETIA ČASŤ
STREDNÉ ŠKOLY

PRVÝ DIEL
VÝCHOVA A VZDELÁVANIE NA STREDNÝCH ŠKOLÁCH

§ 7

(1) Stredné školy poskytujú žiakom, ak nejde o žiakov podľa § 19 ods. 3, stredné vzdelanie a úplné stredné vzdelanie a pripravujú ich na výkon povolania a činností v národnom hospodárstve, správe, kultúre a v ostatných oblastiach života socialistickej spoločnosti; pripravujú žiakov aj na štúdium na vysokých školách.

(2) Stredné školy uplatňujú jednotu výchovy a vzdelávania, spojenie školy so životom a usilujú sa o všestranný harmonický rozvoj osobnosti mladého človeka; pritom formujú jeho marxisticko-leninské svetonázorové presvedčenie, socialistické ideovo-politické uvedomenie, jeho intelektuálny a mravný rozvoj, vychovávajú ho k socialistickému vlastenectvu, socialistickému a proletárskemu internacionalizmu, k triednej uvedomelosti a odbornej zdatnosti, pripravujú ho na tvorivú prácu a odbornú činnosť v povolaní, na obranu socialistickej vlasti a na bohatý kultúrny život; poskytujú estetickú a telesnú výchovu.

(3) Stredné školy sa členia na tieto druhy: stredné odborné učilište, gymnázium a stredná odborná škola.

§ 8

(1) Stredné vzdelanie zahŕňa všeobecné polytechnické vzdelanie a základy odbornej prípravy; získava sa úspešným ukončením druhého ročníka strednej školy.

(2) Úplné stredné vzdelanie zahŕňa stredné vzdelanie, obsahovo širšie a hlbšie všeobecné polytechnické vzdelanie a odbornú prípravu diferencovanú podľa študijných odborov; získava sa úspešným vykonaním maturitnej skúšky na strednej škole.

(3) Odborná príprava je súčasťou výchovy a vzdelávania na stredných školách, v ktorej si žiaci osvojujú vedomosti a zručnosti umožňujúce kvalifikovaný výkon povolania a odborných činností; ukončuje sa v učebných odboroch úspešným vykonaním záverečnej skúšky, v študijných odboroch úspešným vykonaním maturitnej skúšky.

DRUHÝ DIEL
STREDNÉ ODBORNÉ UČILIŠTE

§ 9
Výchova a vzdelávanie na strednom odbornom učilišti

(1) Stredné odborné učilište pripravuje v najmenej dvojročnom štúdiu na výkon robotníckych povolaní a odborných činností zodpovedajúcich príslušnému učebnému odboru. Toto štúdium sa ukončuje záverečnou skúškou.

(2) Stredné odborné učilište pripravuje vo štvorročnom štúdiu na výkon robotníckych povolaní zodpovedajúcich príslušnému študijnému odboru, ako aj na niektoré technicko-hospodárske činnosti prevádzkového charakteru; pripravuje aj na štúdium na vysokej škole. Toto štúdium sa ukončuje maturitnou skúškou.

(3) Stredné odborné učilište zabezpečuje teoretické vyučovanie, praktické vyučovanie a výchovu mimo vyučovania.

(4) Doba štúdia na strednom odbornom učilišti sa delí v súlade s učebnými plánmi a učebnými osnovami na prípravné obdobie a na obdobie odborného rozvoja.

§ 10
Zriaďovanie a zrušovanie stredných odborných učilíšť

(1) Stredné odborné učilište zriaďuje a zrušuje

a) generálny riaditeľ výrobnej hospodárskej jednotky alebo orgán, ktorý na účely tohto zákona plní funkciu obdobnú funkcii generálneho riaditeľa; v odboroch (odvetviach), kde nie sú výrobné hospodárske jednotky, určí príslušný ústredný orgán, ktorý orgán na tieto účely plní funkciu obdobnú funkcii generálneho riaditeľa výrobnej hospodárskej jednotky,

b) národný výbor pre organizácie riadené alebo spravované národnými výbormi,

c) vo výnimočných prípadoch so súhlasom ministerstiev školstva riaditeľ hospodárskej organizácie určenej príslušným ústredným orgánom.

(2) Stredné odborné učilištia sa zriaďujú a zrušujú podľa ustanovenej siete škôl.[1]) Na zriadenie (zrušenie) stredného odborného učilišťa uvedeného v odseku 1 písm. a) a c) je potrebný súhlas národného výboru a príslušného ústredného orgánu.

(3) Organizačné začlenenie stredného odborného učilišťa určuje štatút, stanovy alebo iný obdobný organizačný predpis vydaný príslušným orgánom podľa osobitných predpisov.[2])

(4) Vnútorné organizačné usporiadanie stredného odborného učilišťa upravuje organizačný poriadok vydaný orgánom, ktorý stredné odborné učilište zriadil.

§ 11
Úlohy orgánov

(1) Orgány, ktoré zriaďujú stredné odborné učilištia, zodpovedajú za prípravu mládeže na povolanie na týchto učilištiach a v rozsahu svojej pôsobnosti ich riadia.

(2) Ústredné orgány a národné výbory vo svojej pôsobnosti riadia a plánujú prípravu mládeže na povolanie na stredných odborných učilištiach.

(3) Ministerstvá školstva ustanovujú po prerokovaní so zúčastnenými ústrednými orgánmi všeobecne záväzným právnym predpisom postup ústredných orgánov a národných výborov pri riadení a plánovaní prípravy mládeže na povolanie na stredných odborných učilištiach.

(4) Ministerstvá školstva a národné výbory vykonávajú štátnu správu voči stredným odborným učilištiam podľa osobitných predpisov.[3])

§ 12
Finančné, materiálne a kádrové zabezpečenie stredných odborných učilíšť

(1) Finančné a materiálne prostriedky na prevádzku a rozvoj stredných odborných učilíšť s výnimkou nákladov uvedených v odseku 3 zabezpečujú orgány, ktoré zriadili stredné odborné učilištia; tieto orgány zabezpečujú stredné odborné učilištia aj kádrovo.

(2) Ak sa na strednom odbornom učilišti pripravujú žiaci aj pre organizáciu mimo pôsobnosti orgánu, ktorý stredné odborné učilište zriadil (ďalej len „iná organizácia“), je táto organizácia povinná uhradiť pomerný podiel nákladov vynaložených na ich prípravu.

(3) Osobné náklady na učiteľov teoretického vyučovania stredných odborných učilíšť a náklady na učebnice, učebné texty a na základné školské potreby bezplatne poskytované žiakom uhrádzajú národné výbory zo svojich prostriedkov.

(4) Finančné a materiálne prostriedky uvedené v odseku 1 zabezpečuje národný výbor, ktorý zriadil stredné odborné učilište podľa § 10 ods. 1 písm. b), od organizácií, pre ktoré je stredné odborné učilište zriadené.

(5) Náklady na prevádzku a rozvoj stredných odborných učilíšť pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť (§ 30) a osobitných odborných učilíšť (§ 32) môžu uhrádzať národné výbory celkom alebo sčasti zo svojich prostriedkov.

§ 13
Povinnosti orgánov a organizácií voči žiakom stredných odborných učilíšť

(1) Orgány, ktoré zriadili stredné odborné učilištia, zabezpečujú žiakom týchto stredných odborných učilíšť prípravu na budúce povolanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(2) Organizácia, ku ktorej je stredné odborné učilište organizačne pričlenené, sa podieľa na vytváraní podmienok na výchovu a vzdelávanie žiakov; pritom je povinná najmä

a) vytvárať priaznivé podmienky na uplatnenie a rozvíjanie schopností a iniciatívy žiakov,

b) viesť žiakov k svedomitému plneniu povinností určených školským poriadkom, k osvojeniu novej techniky a pokrokových metód, k bezpečnej práci a súdružskej spolupráci,

c) poskytovať žiakom finančné a hmotné zabezpečenie v rozsahu ustanovenom všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(3) Orgán, ktorý rozhodol o zrušení, rozdelení, zlúčení alebo o zmene hospodárskej činnosti organizácie uvedenej v odseku 2, súčasne určí organizáciu, ktorá prevezme povinnosti voči žiakom stredných odborných učilíšť.

§ 14
Príprava žiakov pre iné organizácie

Národný výbor po prerokovaní s orgánom, ktorý stredné odborné učilište zriadil, môže v súlade s národohospodárskym plánom určiť, že na strednom odbornom učilišti sa budú pripravovať žiaci aj pre iné organizácie (§ 12 ods. 2).

TRETÍ DIEL

§ 15
Gymnázium

(1) Gymnázium je všeobecnovzdelávacou polytechnickou školou poskytujúcou aj odbornú prípravu. Pripravuje na štúdium na vysokých školách a na výkon niektorých odborných činností a povolaní v národnom hospodárstve, správe, kultúre a v ďalších oblastiach včítane robotníckych povolaní.

(2) Štúdium na gymnáziu trvá štyri roky a ukončuje sa maturitnou skúškou.

ŠTVRTÝ DIEL
Stredná odborná škola

§ 16

(1) Stredná odborná škola pripravuje na výkon odborných činností, najmä technicko-hospodárskych, zdravotníckych, sociálno-právnych, správnych, ekonomických, pedagogických, umeleckých, kultúrnych činností a na výkon robotníckych povolaní; pripravuje aj na štúdium na vysokej škole.

(2) Štúdium na strednej odbornej škole trvá štyri roky a ukončuje sa maturitnou skúškou.

§ 17
Konzervatórium

(1) Konzervatórium je špecifický typ strednej odbornej školy, ktorá pripravuje pre odbory spevu, hudby, tanca, hudobno-dramatického a dramatického umenia. Pripravuje aj na štúdium na vysokej škole.

(2) Štúdium na konzervatóriu trvá štyri roky a ukončuje sa maturitnou skúškou.

(3) Na štúdium podľa odsekov 1 a 2 nadväzuje pomaturitné štúdium na konzervatóriu organizované spravidla dennou formou. V ňom sa žiaci zdokonaľujú na kvalifikovaný výkon svojho umeleckého povolania. Toto štúdium sa ukončuje absolventskou skúškou.

PIATY DIEL
ŠTÚDIUM NA STREDNÝCH ŠKOLÁCH

Prijímanie na štúdium na stredných školách

§ 18

Na štúdium na stredných školách sa prijímajú žiaci, prípadne pracujúci podľa schopností, vedomostí, záujmov a zdravotného stavu a v súlade s potrebami socialistickej spoločnosti.

§ 19

(1) Na štúdium na stredných školách sa prijímajú žiaci, ktorí úspešne skončili základnú školu.

(2) Žiakom, ktorí neboli prijatí na štúdium na strednej škole, do ktorej sa prihlásili, alebo prihlášku na štúdium na strednej škole nepodali ani si nevybrali nijakú strednú školu, ktorú im národný výbor ponúkol v rámci voľných miest na stredných školách, zabezpečí po prerokovaní s ich zákonnými zástupcami dokončenie povinnej školskej dochádzky národný výbor na stredných školách ním určených za podmienok uvedených v § 18 a s prihliadnutím na miesto bydliska žiaka.

(3) Žiaci, ktorí skončili vzdelávanie na základnej škole v nižšom ako ôsmom ročníku alebo ôsmy ročník neukončili úspešne a nepokračujú v plnení povinnej školskej dochádzky na základnej škole, prijímajú sa na stredné odborné učilište do učebných odborov s osobitne upravenými učebnými plánmi, kde sa im zabezpečí odborná príprava na výkon povolania zodpovedajúceho zvolenému učebnému odboru a ich schopnostiam.

(4) Na štúdium na stredných školách sa prijímajú aj pracujúci, ktorí získali základy vzdelania na základnej škole alebo základné vzdelanie podľa skorších predpisov.

(5) Ministerstvá školstva ustanovujú všeobecne záväzným právnym predpisom po prerokovaní s príslušnými ústrednými orgánmi

a) podrobnosti o prijímaní žiakov na štúdium na stredných školách včítane určenia študijných alebo učebných odborov, pri ktorých sa nevyžaduje prijímacia skúška, a podmienky, za ktorých možno prijímaciu skúšku odpustiť; pri stredných zdravotníckych školách po dohode s Ministerstvom zdravotníctva Českej socialistickej republiky v Českej socialistickej republike a s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky v Slovenskej socialistickej republike (ďalej len „ministerstvá zdravotníctva“),

b) učebné odbory na stredných odborných učilištiach určené pre žiakov základnej školy, ktorí skončili vzdelávanie na základnej škole v nižšom ako ôsmom ročníku alebo základnú školu úspešne neskončili.

§ 20
Formy a priebeh štúdia na stredných školách

(1) Štúdium na stredných školách sa organizuje ako denné štúdium, štúdium popri zamestnaní alebo ako kombinované štúdium podľa študijných odborov a na stredných odborných učilištiach aj podľa učebných odborov.

(2) Pri štúdiu na strednej škole sa umožňuje zmena študijného alebo učebného odboru, prestup na inú školu, opakovanie ročníka a prerušenie štúdia.[4])

(3) Ministerstvá školstva ustanovujú po prerokovaní so zúčastnenými ústrednými orgánmi všeobecne záväzným právnym predpisom rozsah, podmienky, dĺžku, priebeh štúdia na stredných školách a sústavu študijných a učebných odborov; pri stredných zdravotníckych školách po dohode s ministerstvami zdravotníctva.

§ 21
Štúdium popri zamestnaní, kombinované štúdium a štúdium jednotlivých vyučovacích predmetov

(1) Štúdium popri zamestnaní sa organizuje ako večerné (smenové), diaľkové alebo externé.

(2) Štúdium popri zamestnaní možno kombinovať s denným štúdiom (kombinované štúdium).

(3) Vzdelanie dosiahnuté na stredných školách štúdiom popri zamestnaní alebo kombinovaným štúdiom je rovnocenné so vzdelaním získaným v dennom štúdiu.

(4) Na prehĺbenie dosiahnutého vzdelania môžu stredné školy organizovať aj štúdium jednotlivých vyučovacích predmetov.

(5) Ministerstvá školstva ustanovujú po prerokovaní so zúčastnenými ústrednými orgánmi všeobecne záväzným právnym predpisom dĺžku a organizáciu štúdia popri zamestnaní a kombinovaného štúdia, ako aj organizáciu štúdia jednotlivých vyučovacích predmetov; pri stredných zdravotníckych školách po dohode s ministerstvami zdravotníctva.

§ 22
Praktické vyučovanie

(1) Praktické vyučovanie je neoddeliteľnou súčasťou výchovy a vzdelávania na stredných školách a na osobitných odborných učilištiach; uskutočňuje sa v ňom spojenie výchovy a vzdelávania s praxou, dôsledné osvojenie príslušných zručností a získanie schopností využívať vedomosti v praxi.

(2) Hlavnými formami praktického vyučovania sú odborný výcvik, cvičenie, učebná prax a odborná (umelecká) prax. Odborná (umelecká) prax sa môže uskutočňovať aj v období školských prázdnin po dobu určenú pre jednotlivé študijné (učebné) odbory učebnými plánmi a učebnými osnovami.

(3) Praktické vyučovanie sa uskutočňuje v školách a v školských zariadeniach a v orgánoch a organizáciách v pôsobnosti ústredných orgánov alebo národných výborov. Orgány a organizácie sú povinné vytvárať na praktické vyučovanie potrebné podmienky, bezplatne poskytovať určené učebné pomôcky a uhrádzať osobné a vecné náklady spojené s praktickým vyučovaním, ktoré sa v týchto orgánoch a organizáciách uskutočňuje.

§ 23
Spoločensky užitočná práca

(1) Spoločensky užitočná práca žiakov stredných škôl a žiakov osobitných odborných učilíšť, ktorí splnili povinnú školskú dochádzku, je súčasťou ich výchovy a vzdelávania. Vo výnimočných prípadoch sa môžu na spoločensky užitočnej práci zúčastniť aj žiaci starší ako pätnásť rokov. Spoločensky užitočná práca sa organizuje na zásade dobrovoľnosti.

(2) Účasť žiakov na spoločensky užitočnej práci sa organizuje podľa zásad ustanovených vládou Československej socialistickej republiky.

§ 24
Finančné a hmotné zabezpečenie žiakov stredných škôl a žiakov osobitných odborných učilíšť

(1) Žiakom stredných odborných učilíšť a osobitných odborných učilíšť sa poskytuje z prostriedkov socialistických organizácií finančné a hmotné zabezpečenie, ktorým sa sledujú výchovné ciele v súlade s potrebami národného hospodárstva. Finančné zabezpečenie sa poskytuje formou odmien. Okrem týchto odmien možno poskytovať odborové štipendium diferencované podľa potrieb národného hospodárstva. Hmotné zabezpečenie zahŕňa najmä stravovanie a ubytovanie; žiakom sa môže poskytnúť aj ďalšie hmotné zabezpečenie. Finančné a hmotné zabezpečenie možno poskytovať aj v období školských prázdnin. Žiakom študijných a učebných odborov, v ktorých je to odôvodnené perspektívnou potrebou kvalifikovaných pracovníkov alebo komplexnosťou ich výchovy, ako aj žiakom, u ktorých je to odôvodnené ich sociálnymi pomermi alebo zdravotným stavom, možno poskytnúť v prípravnom období ubytovanie a stravovanie bezplatne.

(2) Žiakom gymnázií a stredných odborných škôl sa môže poskytnúť štipendium a hmotné zabezpečenie s prihliadnutím na ich sociálne pomery a prospech. Hmotné zabezpečenie zahŕňa najmä stravovanie a ubytovanie. Žiakom sa môže poskytnúť štipendium a hmotné zabezpečenie zo štátnych rozpočtových prostriedkov alebo z prostriedkov socialistických organizácií.

(3) Podrobnosti o finančnom a hmotnom zabezpečení žiakov stredných škôl a osobitných odborných učilíšť ustanovujú všeobecne záväzným právnym predpisom ministerstvá školstva a Ministerstvo práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky v Českej socialistickej republike a Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej socialistickej republiky v Slovenskej socialistickej republike (ďalej len „ministerstvá práce a sociálnych vecí“) po prerokovaní so zúčastnenými ústrednými orgánmi podľa zásad ustanovených vládou Československej socialistickej republiky.

§ 25
Ukončenie štúdia na stredných školách

(1) Na gymnáziu, strednej odbornej škole a na študijných odboroch stredného odborného učilišťa sa štúdium ukončuje maturitnou skúškou, na učebných odboroch stredného odborného učilišťa záverečnou skúškou. Dňom následujúcim po dni, keď žiak úspešne vykonal maturitnú skúšku alebo záverečnú skúšku, prestáva byť žiakom školy.

(2) Ak žiak stredného odborného učilišťa nevykonal v určenom termíne záverečnú skúšku v učebnom odbore úspešne a bola mu povolená opravná skúška, odklad skúšky alebo jej opakovanie, zachovávajú sa mu práva a povinnosti žiaka do konca druhého kalendárneho mesiaca nasledujúceho po dni, keď mal záverečnú skúšku vykonať.

(3) Ak žiak v určenom termíne maturitnú skúšku úspešne nevykonal a bola mu povolená opravná skúška, odklad skúšky alebo jej opakovanie, zachovávajú sa mu práva a povinnosti žiaka do konca školského roka, v ktorom mal štúdium skončiť.

(4) Zánikom práv a povinností žiaka podľa odsekov 2 a 3 nie je dotknutá možnosť vykonať záverečnú skúšku alebo maturitnú skúšku.

(5) Žiakom prestáva byť aj ten žiak, ktorý po splnení povinnej školskej dochádzky zanechá štúdium alebo ktorému nebolo povolené opakovať ročník alebo záverečnú skúšku alebo maturitnú skúšku alebo ktorý je zo štúdia vylúčený.

(6) Ak žiakovi bolo štúdium prerušené, prestáva byť žiakom po dobu prerušenia štúdia.

(7) Ministerstvá školstva ustanovujú všeobecne záväzným právnym predpisom bližšie podmienky ukončovania štúdia na stredných školách; pri stredných zdravotníckych školách po dohode s ministerstvami zdravotníctva.

§ 26
Pomaturitné štúdium

(1) Stredné školy organizujú pomaturitné štúdium, ktoré je určené pre uchádzačov, ktorí získali úplné stredné vzdelanie. V pomaturitnom štúdiu si študujúci dopĺňajú a prehlbujú dosiahnuté vzdelanie, zdokonaľujú sa na kvalifikovaný výkon povolania, špecializujú sa pre konkrétne činnosti alebo získavajú odbornú kvalifikáciu štúdiom v inom študijnom odbore než v tom, v ktorom vykonali maturitnú skúšku.

(2) Pomaturitné štúdium sa organizuje spravidla formou štúdia popri zamestnaní.

(3) Ministerstvá školstva, a pokiaľ ide o zdravotnícke študijné odbory ministerstvá zdravotníctva, ustanovujú po prerokovaní so zúčastnenými ústrednými orgánmi všeobecne záväzným právnym predpisom podmienky, obsah, organizáciu, formu, dĺžku, odbory pomaturitného štúdia a spôsob jeho ukončovania.

§ 27

Podmienky prijímania a štúdia cudzincov na československých stredných školách upravujú osobitné predpisy.

ŠTVRTÁ ČASŤ
ŠKOLY PRE MLÁDEŽ VYŽADUJÚCU OSOBITNÚ STAROSTLIVOSŤ

§ 28

(1) Školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť poskytujú pomocou osobitných výchovných a vyučovacích metód, prostriedkov a foriem výchovu a vzdelávanie mentálne, zmyslove alebo telesne postihnutým žiakom, žiakom s chybami reči, žiakom s viacerými chybami, ťažko vychovateľným žiakom a chorým a oslabeným žiakom umiestneným v zdravotníckych zariadeniach; pripravujú týchto žiakov na začlenenie do pracovného procesu a do života spoločnosti.

(2) Školami pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť sú základné školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť a stredné školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť; vzdelanie získané na týchto školách je rovnocenné so vzdelaním získaným na základnej škole a na ostatných stredných školách.

(3) Pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na základné školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť ustanovenia vzťahujúce sa na základnú školu, a na stredné školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť ustanovenia vzťahujúce sa na stredné školy.

(4) Školami pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť sú aj osobitné školy, osobitné odborné učilištia a pomocné školy.

(5) Do základných škôl pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť, do osobitných škôl a do pomocných škôl zaraďuje žiakov národný výbor.

(6) Ministerstvá školstva po prerokovaní s ministerstvami zdravotníctva a ministerstvami práce a sociálnych vecí ustanovujú všeobecne záväzným právnym predpisom podmienky zaradenia žiakov do základných škôl pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť, do osobitných škôl, do pomocných škôl a podmienky prijímania žiakov na osobitné odborné učilištia.

§ 29
Základné školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť

(1) Základné školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť poskytujú žiakom výchovu a vzdelávanie podľa § 5 a 6 spôsobom primeraným ich postihnutiu; zriaďujú sa ako školy pre sluchovo postihnutých žiakov, pre zrakovo postihnutých žiakov, pre žiakov s chybami reči, pre telesne postihnutých žiakov, pre žiakov s viacerými chybami, pre ťažko vychovateľných žiakov a pre chorých a oslabených žiakov umiestnených v zdravotníckych zariadeniach.

(2) Základné školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť majú osem ročníkov; ministerstvá školstva ustanovujú všeobecne záväzným právnym predpisom školy, ktoré majú deväť ročníkov.

§ 30
Stredné školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť

(1) Stredné školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť poskytujú žiakom výchovu a vzdelávanie podľa § 7 a 8 spôsobom primeraným ich postihnutiu; na stredných školách pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť sa vzdelávajú zmyslovo alebo telesne postihnutí žiaci a ťažko vychovateľní žiaci, pokiaľ sa nemôžu vzdelávať spoločne so žiakmi ostatných stredných škôl.

(2) Stredné školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť sa členia na tieto druhy: stredné odborné učilištia, gymnáziá a stredné odborné školy.

(3) Národné výbory môžu zriaďovať stredné odborné učilištia pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť aj na prípravu mládeže na robotnícke povolania, ktorá sa nebude pripravovať pre určitú organizáciu.

(4) Ministerstvá školstva po prerokovaní s ministerstvami zdravotníctva a s ministerstvami práce a sociálnych vecí môžu všeobecne záväzným právnym predpisom predĺžiť dĺžku štúdia na stredných školách pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť až o dva roky.

§ 31
Osobitná škola

(1) V osobitnej škole sa vzdelávajú žiaci s takými rozumovými nedostatkami, pre ktoré sa nemôžu s úspechom vzdelávať na základnej škole ani na základnej škole pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť.

(2) V osobitnej škole sa žiaci s ohľadom na stupeň rozumovej vyspelosti vyučujú podľa rozdielnych učebných osnov. Podľa učebných osnov pre rozumovo vyspelejších sa vyučujú žiaci, u ktorých možno predpokladať, že po skončení vzdelávania na osobitnej škole budú môcť získať odbornú prípravu. Podľa učebných osnov pre rozumovo zaostávajúcich sa vyučujú žiaci, ktorí sú schopní samostatne pracovať, ale ktorých pracovné a spoločenské uplatnenie musia usmerňovať iné osoby.

(3) Osobitnú školu navštevujú žiaci najdlhšie do splnenia povinnej školskej dochádzky (§ 34 ods. 4).

§ 32
Osobitné odborné učilište

(1) Osobitné odborné učilište poskytuje odbornú prípravu v učebných odboroch s upravenými učebnými plánmi.

(2) Osobitné odborné učilište pripravuje na výkon povolaní zodpovedajúcich príslušnému učebnému odboru. Príprava trvá dva až tri roky. Príprava na osobitnom odbornom učilišti sa ukončuje úspešným vykonaním záverečnej skúšky.

(3) Osobitné odborné učilište môže tiež poskytovať prípravu na výkon jednoduchých činností žiakov, ktorí sú schopní samostatne pracovať, ale ktorých pracovné a spoločenské uplatnenie musia usmerňovať iné osoby.

(4) Osobitné odborné učilište sa zriaďuje a zrušuje podľa § 10 a vzťahujú sa naň ustanovenia § 11 až 14, § 20 ods. 2 a § 25 ods. 1, 2, 4, 5 a 6; národné výbory môžu zriaďovať osobitné odborné učilište aj na prípravu mládeže na robotnícke povolania, ktorá nebude pripravovaná pre určitú organizáciu.

(5) Ministerstvá školstva ustanovujú všeobecne záväzným právnym predpisom po prerokovaní s príslušnými ústrednými orgánmi sústavu učebných odborov, dĺžku prípravy na jednotlivých učebných odboroch a dĺžku prípravy na výkon jednoduchých činností a spôsob jej ukončenia na osobitných odborných učilištiach.

§ 33
Pomocná škola

Pomocná škola vychováva a vzdeláva ťažko vzdelávateľných žiakov s takými nedostatkami rozumového vývoja, pre ktoré sa nemôžu vzdelávať ani v osobitnej škole, sú však schopní osvojiť si aspoň niektoré prvky vzdelania. Obsah výchovno-vzdelávacej činnosti sa zameriava na vypestovanie návykov sebaobsluhy, osobnej hygieny a na rozvíjanie primeraných poznatkov a pracovných zručností s predmetmi dennej potreby. Pomocnú školu navštevujú žiaci do splnenia povinnej školskej do-

PIATA ČASŤ
POVINNÁ ŠKOLSKÁ DOCHÁDZKA

§ 34
Začiatok, dĺžka a plnenie povinnej školskej dochádzky

(1) Povinná školská dochádzka sa začína začiatkom školského roka, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši šiesty rok veku. Dieťa, ktoré dovŕši šiesty rok veku v čase od začiatku školského roka do konca kalendárneho roka, môže byť prijaté do školy, ak je telesne aj duševne primerane vyspelé a ak o to požiada jeho zákonný zástupca, pestún alebo občan, prípadne ústav, ktorému bolo dieťa na základe súdneho rozhodnutia zverené do výchovy. Ak dieťa po dovŕšení šiesteho roku veku nie je telesne alebo duševne primerane vyspelé, odloží mu národný výbor začiatok povinnej školskej dochádzky o jeden školský rok.

(2) Povinná školská dochádzka trvá desať rokov. Povinná školská dochádzka do pomocnej školy trvá osem rokov.

(3) Povinnú školskú dochádzku plnia žiaci, ak nejde o žiakov podľa § 42 ods. 1, v základnej škole a v prvom a druhom ročníku strednej školy, pokiaľ ju nesplnili len v základnej škole; žiaci škôl pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť plnia povinnú školskú dochádzku v týchto školách. Povinnú školskú dochádzku splnia žiaci ukončením obdobia školského vyučovania školského roka, v ktorom dovŕšia posledný rok povinnej školskej dochádzky.

(4) Žiaci osobitnej školy plnia povinnú školskú dochádzku v tejto škole a v prvom a druhom ročníku osobitného odborného učilišťa, pokiaľ ju nesplnili len v osobitnej škole (§ 31).

§ 35
Plnenie povinnej školskej dochádzky v školách určených národnými výbormi

Žiaci, ktorí úspešne ukončili základnú školu a nemajú povinnú školskú dochádzku splnenú a neboli prijatí na štúdium na strednej škole, na ktorú sa prihlásili, alebo prihlášku na štúdium na strednej škole nepodali ani si nevybrali žiadnu strednú školu, ktorú im národný výbor ponúkol v rámci voľných miest na stredných školách, dokončia plnenie povinnej školskej dochádzky v stredných školách určených národnými výbormi (§ 19 ods. 2).

§ 36
Prihlasovacia povinnosť a starostlivosť o školskú dochádzku

Zákonný zástupca dieťaťa, pestún alebo občan, prípadne ústav, ktorému bolo dieťa na základe súdneho rozhodnutia zverené do výchovy, je povinný prihlásiť školopovinné dieťa na zápis do školy a dbať o to, aby dochádzalo do školy pravidelne a včas; je tiež povinný vyjadriť sa k prihláške žiaka na strednú školu. Ak prihlási žiaka na dochádzku do školskej družiny alebo do školského klubu, je povinný dbať o to, aby aj tam dochádzal žiak pravidelne a včas.

§ 37
Oslobodenie od povinnosti dochádzať do školy a oslobodenie od povinnej školskej dochádzky

(1) Žiaka, ktorý pre svoj zdravotný stav nemôže dochádzať do školy, oslobodí národný výbor trvale alebo dočasne od tejto povinnosti; súčasne rozhodne o inom spôsobe jeho vzdelávania.

(2) Dieťa, ktoré pre svoj duševný stav nie je schopné sa vzdelávať, oslobodí národný výbor od povinnej školskej dochádzky.

ŠIESTA ČASŤ
SPOLOČNÉ USTANOVENIA

§ 38
Školský rok

(1) Školský rok sa začína 1. septembra bežného roka a končí sa 31. augusta nasledujúceho roka; člení sa na obdobie školského vyučovania a obdobie školských prázdnin.

(2) Ministerstvá školstva ustanovujú všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o organizácii školského roka.

§ 39
Učebné plány a učebné osnovy

(1) V školách sa vyučuje podľa učebných plánov a učebných osnov, ktoré vydávajú ministerstvá školstva.

(2) Učebné plány a učebné osnovy všeobecnovzdelávacích predmetov pre stredné zdravotnícke školy vydávajú ministerstvá školstva po dohode s ministerstvami zdravotníctva; učebné plány a učebné osnovy odborných predmetov pre tieto školy vydávajú ministerstvá zdravotníctva po dohode s ministerstvami školstva. Učebné plány a učebné osnovy pre ostatné stredné školy vydávajú ministerstvá školstva po prerokovaní so zúčastnenými ústrednými orgánmi.

§ 40
Učebnice a učebné texty

(1) Pri výchove a vzdelávaní sa používajú učebnice a učebné texty, ktoré schvaľujú ministerstvá školstva.

(2) Učebnice a učebné texty všeobecnovzdelávacích predmetov pre stredné zdravotnícke školy schvaľujú ministerstvá školstva po dohode s ministerstvami zdravotníctva; učebnice a učebné texty odborných predmetov pre tieto školy schvaľujú ministerstvá zdravotníctva.

Rozvíjanie mimoriadneho nadania a talentu žiakov

§ 41

V základných a stredných školách sa vytvárajú podmienky na rozvíjanie mimoriadneho nadania a talentu žiakov. Môžu sa tiež zriaďovať školy alebo triedy s rozšírenou výukou niektorých predmetov alebo skupín predmetov a školy poskytujúce výchovu a vzdelávanie, ktoré sa inak získava na základnej škole alebo na strednej škole, prípadne na základnej škole a na strednej škole spoločne.

§ 42

(1) Mimoriadne nadaný a talentovaný žiak môže skončiť základnú školu skôr ako za osem rokov.

(2) Mimoriadne nadaným a talentovaným žiakom stredných škôl môže riaditeľ školy v odôvodnených prípadoch povoliť štúdium podľa individuálneho študijného plánu, v ktorom pri zachovaní obsahu a rozsahu určeného učebným plánom a učebnými osnovami príslušného študijného odboru je určená osobitná organizácia výuky a dĺžka štúdia.

§ 43

Ministerstvá školstva ustanovujú po dohode s ministerstvami zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom podmienky na rozvíjanie mimoriadneho nadania a talentu žiakov.

§ 44
Školy s celodennou výchovou a internátne školy

(1) V súlade s potrebami spoločnosti sa môže zriaďovať základná škola, stredné školy a školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť ako školy s celodennou výchovou alebo ako internátne školy. Školy s celodennou výchovou poskytujú žiakom okrem vzdelávania aj celodennú výchovu a stravovanie, internátne školy aj ubytovanie.

(2) Pre žiakov, ktorých treba zo závažných dôvodov ubytovať v mieste školy, možno na základnej škole alebo na škole pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť zriadiť internát a na strednej škole domov mládeže ako súčasti školy, v ktorých sa žiakom poskytuje okrem výchovy aj ubytovanie a stravovanie.

§ 45
Súčasti škôl

(1) Súčasťou škôl sú školská družina, školský klub, školská knižnica, internát, domov mládeže, prípadne iné súčasti, ktoré určia ministerstvá školstva.

(2) Ak to vyžaduje účelnejšia organizácia výchovno-vzdelávacej práce alebo iný závažný dôvod, môže sa namiesto súčasti školy zriadiť mimoškolské výchovné zariadenie podľa osobitných predpisov.[5])

§ 46
Výchovné poradenstvo

Školám, školským zariadeniam, orgánom a zariadeniam národných výborov zabezpečujúcim starostlivosť o deti a mládež a rozmiestnenie mládeže, organizáciám, žiakom a ich zákonným zástupcom a pestúnom sa v otázkach výchovy a vzdelávania detí a mládeže poskytuje poradenská služba výchovného poradenstva. Úlohy a organizáciu výchovného poradenstva upravujú osobitné predpisy.[6])

§ 47
Spolupráca škôl so Socialistickým zväzom mládeže a jeho pionierskou organizáciou

(1) Na výchovnom procese so žiakmi sa podieľa Socialistický zväz mládeže a jeho pionierska organizácia, a to na základnej škole a osobitnej škole Pionierska organizácia Socialistického zväzu mládeže a na stredných školách a na osobitnom odbornom učilišti Socialistický zväz mládeže.

(2) Školy spolupracujú so Socialistickým zväzom mládeže a jeho pionierskou organizáciou najmä pri rozvoji ideovo-politickej výchovy, spoločenskej, študijnej a pracovnej aktivity žiakov, pri vytváraní organizačnej základne týchto organizácií v školách a pri záujmovej činnosti žiakov.

(3) Zásady spolupráce škôl so Socialistickým zväzom mládeže a jeho pionierskou organizáciou dohodnú ministerstvá školstva s príslušným ústredným výborom Socialistického zväzu mládeže.

§ 48
Pomoc praxe školám

Ústredné orgány a socialistické organizácie poskytujú základným školám, stredným školám a školám pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť pomoc pri výchovno-vzdelávacej činnosti, pri rozvoji škôl, najmä pri modernizácii obsahu výchovy a vzdelávania a pri vytváraní kádrových a materiálno-technických podmienok pre činnosti škôl a pomáhajú učiteľom a ostatným pedagogickým pracovníkom v ich spoločensky dôležitej práci.

§ 49
Starostlivosť o bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov

(1) Orgány, organizácie a školy, ktoré zabezpečujú výchovu a vzdelávanie, zaisťujú bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov pri ich výchove a vzdelávaní a pri činnostiach, ktoré s tým priamo súvisia; sústavne vytvárajú podmienky pre bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov a kontrolujú ich dodržiavanie. Osobitné predpisy o bezpečnosti a ochrane zdravia zostávajú nedotknuté.

(2) Ministerstvá školstva môžu vydávať po dohode s ministerstvami zdravotníctva a s Českým úradom bezpečnosti práce v Českej socialistickej republike a so Slovenským úradom bezpečnosti práce v Slovenskej socialistickej republike všeobecne záväzné právne predpisy o bezpečnosti a ochrane zdravia žiakov pri vyučovaní a pri výchove mimo vyučovania.

SIEDMA ČASŤ
PRACOVNÍCI ŠKÔL

§ 50
Pedagogickí pracovníci

(1) Pedagogickými pracovníkmi sú učitelia a ďalší pracovníci, ktorí sa podieľajú na výchove a vzdelávaní detí, mládeže alebo dospelých v odvetví školstva alebo v inom odvetví zabezpečujúcom prípravu na povolanie, v pracovnej náplni ktorých prevažuje výchovno-vzdelávacia činnosť.

(2) Učitelia vyučujú a vychovávajú deti a mládež alebo dospelých na základných školách, na stredných školách alebo na školách pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť alebo vykonávajú obdobnú činnosť podľa osobitných predpisov.

§ 51
Spôsobilosť a povinnosti pedagogických pracovníkov

(1) Pedagogickým pracovníkom môže byť ten, kto má odbornú a pedagogickú spôsobilosť, je občiansky bezúhonný a morálne vyspelý.

(2) Pedagogický pracovníci vychovávajú žiakov v súlade s cieľmi a úlohami štátnej školskej politiky; sú povinní sa na svoju prácu svedomite pripravovať a ďalej sa vzdelávať.

(3) Ministerstvá školstva ustanovujú po dohode s ministerstvami práce a sociálnych vecí všeobecne záväzným právnym predpisom podmienky odbornej a pedagogickej spôsobilosti pedagogických pracovníkov.

(4) Ministerstvá školstva ustanovujú všeobecne záväzným právnym predpisom organizáciu, obsah, rozsah a formy ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov.

§ 52
Pracovníci stredných odborných učilíšť a osobitných odborných učilíšť

(1) Riaditelia a ostatní pracovníci stredných odborných učilíšť a osobitných odborných učilíšť s výnimkou učiteľov[7]) sú pracovníkmi výrobnej hospodárskej jednotky alebo organizácie, ku ktorej je stredné odborné učilište alebo osobitné odborné učilište organizačne pričlenené.

(2) Na ustanovenie do funkcie riaditeľa stredného odborného učilišťa a osobitného odborného učilišťa a na uvoľnenie z tejto funkcie je potrebný súhlas národného výboru.[8])

ÔSMA ČASŤ
ŠKOLY RIADENÉ INÝMI ORGÁNMI

§ 53

(1) Vojenskými strednými školami sú vojenské gymnáziá, vojenské stredné odborné školy a vojenské stredné odborné učilištia; ustanovenia tohto zákona sa na tieto školy vzťahujú s výnimkou ustanovení § 5, 6, § 10 až 12, § 13 ods. 3, § 14, § 19 ods. 2, 3 a 5 písm. b), § 24, § 28 až 33, § 34 ods. 1 a 4, § 35, 37, § 42 ods. 1, § 46, 52, § 54 až 57, § 60 až 63, § 64 ods. 1, 4, 5, 6 a 7, § 65 až 67.

(2) Vojenské stredné školy riadi Federálne ministerstvo národnej obrany. Pri zabezpečovaní povinnej školskej dochádzky a vo všeobecno-pedagogických veciach postupuje po dohode s ministerstvami školstva.

(3) Pôsobnosť vo veciach stredných škôl, ktorú majú ministerstvá školstva alebo iné štátne orgány, vykonáva voči vojenským stredným školám Federálne ministerstvo národnej obrany alebo minister národnej obrany Československej socialistickej republiky.

(4) Služobné pomery žiakov a učiteľov vojenských stredných škôl, ktorí sú vojakmi v činnej službe, sa spravujú osobitnými predpismi.[9])

§ 54

(1) Stredné školy Zboru národnej bezpečnosti a vojsk ministerstva vnútra sú školami podľa tohto zákona; jeho ustanovenia sa na ne vzťahujú s výnimkou ustanovení § 5, 6, § 9 až 14, § 16 ods. 2, § 17, § 19 ods. 2, 3 a 5 písm. b), § 24, § 28 až 33, § 34 ods. 1 a 4, § 35 až 37, § 41, § 42 ods. 1, § 44 ods. 2, § 45 ods. 2, § 46, § 52, 53, § 55 až 57, § 58 písm. b), § 60 až 69; ustanovenia § 25, 38, § 45 ods. 1 a § 51 sa na ne vzťahujú primerane.

(2) Stredné školy Zboru národnej bezpečnosti a vojsk ministerstva vnútra riadi Federálne ministerstvo vnútra. Pri zabezpečovaní povinnej školskej dochádzky a vo všeobecno-pedagogických veciach postupuje po dohode s ministerstvami školstva.

(3) Pôsobnosť, ktorú podľa tohto zákona majú ministerstvá školstva alebo iné štátne orgány, vykonáva vo veciach stredných škôl Zboru národnej bezpečnosti a vojsk ministerstva vnútra Federálne ministerstvo vnútra alebo minister vnútra Československej socialistickej republiky.

(4) Služobné pomery žiakov a učiteľov stredných škôl Zboru národnej bezpečnosti a vojsk ministerstva vnútra, ktorí sú v služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a vojakov v činnej službe vojsk ministerstva vnútra, sa spravujú osobitnými predpismi.[10])

§ 55

(1) Stredné školy požiarnej ochrany sú školami podľa tohto zákona; jeho ustanovenia sa na ne vzťahujú s výnimkou ustanovení § 5, 6, 10, 11, § 12 ods. 2, 3, 4 a 5, § 13 ods. 3, § 14, 15, § 16 ods. 2, § 17, § 19 ods. 2, 3 a 5 písm. b), § 24, § 25 ods. 2 a 3, § 28 až 37, § 38 ods. 1, § 42 ods. 1, § 45 ods. 2, § 46, § 52 až 54, § 56, 57, § 58 písm. b), § 60 až 63, § 64 ods. 1, 3, 4, 5, 6 a 7, § 65 až 69; ustanovenie § 51 sa na ne vzťahujú primerane.

(2) Stredné školy požiarnej ochrany v Českej socialistickej republike riadi Ministerstvo vnútra Českej socialistickej republiky, stredné školy požiarnej ochrany v Slovenskej socialistickej republike riadi Ministerstvo vnútra Slovenskej socialistickej republiky; vo všeobecno-pedagogických veciach postupujú tieto ministerstvá po dohode s ministerstvami školstva.

(3) Pôsobnosť, ktorú majú ministerstvá školstva alebo iné štátne orgány, vykonáva vo veciach stredných škôl požiarnej ochrany Ministerstvo vnútra Českej socialistickej republiky v Českej socialistickej republike a Ministerstvo vnútra Slovenskej socialistickej republiky v Slovenskej socialistickej republike.

§ 56

(1) Stredné školy Zboru nápravnej výchovy Českej socialistickej republiky a stredné školy Zboru nápravnej výchovy Slovenskej socialistickej republiky sú školami podľa tohto zákona; jeho ustanovenia sa na ne vzťahujú s výnimkou ustanovení § 5, 6, § 9 až 14, § 16 ods. 2, § 17, § 19 ods. 2, 3 a 5 písm. b), § 24, § 28 až 37, § 41, § 42 ods. 1, § 44 ods. 2, § 45 ods. 2, § 46, § 52 až 55, § 57, § 58 písm. b), § 60 až 69; ustanovenia § 25, 38, § 45 ods. 1 a § 51 sa na ne vzťahujú primerane.

(2) Stredné školy Zboru nápravnej výchovy Českej socialistickej republiky riadi Ministerstvo spravodlivosti Českej socialistickej republiky, stredné školy Zboru nápravnej výchovy Slovenskej socialistickej republiky riadi Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej socialistickej republiky; vo všeobecno-pedagogických veciach postupujú tieto ministerstvá po dohode s ministerstvami školstva.

(3) Pôsobnosť vo veciach stredných škôl, ktorú majú ministerstvá školstva alebo iné štátne orgány, vykonáva voči stredným školám Zboru nápravnej výchovy Českej socialistickej republiky Ministerstvo spravodlivosti Českej socialistickej republiky a voči stredným školám Zboru nápravnej výchovy Slovenskej socialistickej republiky Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej socialistickej republiky.

(4) Služobné pomery žiakov a učiteľov stredných škôl zborov nápravnej výchovy, ktorí sú v služobnom pomere príslušníkov zborov nápravnej výchovy, sa spravujú osobitnými predpismi.[11])

§ 57

Na stredné odborné učilištia a osobitné odborné učilištia, v ktorých sa pripravujú na povolanie občania vo výkone trestu odňatia slobody, sa vzťahujú ustanovenia § 1 až 4, § 7 až 9, § 20, 22, § 25 ods. 1, § 32, § 34 ods. 2, 3 a 4, § 39, 40, § 48 až 51, § 56 ods. 2 a 3, § 58 písm. a) a § 59; ustanovenia § 10 až 13, § 21, § 25 ods. 2 a 3, § 28 a 30 sa na ne vzťahujú primerane.

DEVIATA ČASŤ
OSOBITNÉ USTANOVENIA

§ 58

Ministerstvá školstva

a) riadia pokusné overovanie organizácie, foriem i obsahu výchovy a vzdelávania na základnej škole, na stredných školách a na školách pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť,

b) vydávajú s predchádzajúcim súhlasom príslušných orgánov Revolučného odborového hnutia pracovné poriadky pre pedagogických pracovníkov a ostatných pracovníkov škôl a školských zariadení, pre ktoré plní úlohy organizácie vyplývajúce z pracovnoprávnych vzťahov národný výbor,

c) vydávajú po prerokovaní so zúčastnenými ústrednými orgánmi vzorové pracovné poriadky pre pedagogických pracovníkov stredných odborných učilíšť a osobitných odborných učilíšť (§ 52 ods. 1).

§ 59

Stupne vzdelania získané podľa doterajších predpisov zostávajú nedotknuté.

§ 60

Pre občanov, ktorí nezískali vzdelanie, ktoré poskytuje základná škola, môže základná škola organizovať kurzy na získanie tohto vzdelania.

DESIATA ČASŤ
PRECHODNÉ USTANOVENIA

§ 61

(1) Vo výnimočných prípadoch sa môže so súhlasom ministerstva školstva zriadiť stredné odborné učilište, ktoré zabezpečuje iba teoretické vyučovanie. Pre jeho zriaďovanie a zrušovanie platí § 10 s tým, že ak ide o stredné odborné učilište, ktoré sa zriaďuje podľa § 10 ods. 1 písm. a) alebo písm. c), podáva návrh príslušný ústredný orgán s vyjadrením národného výboru.

(2) Pre žiakov stredného odborného učilišťa, ktoré zabezpečuje iba teoretické vyučovanie, zabezpečuje praktické vyučovanie a výchovu mimo vyučovania stredisko praktického vyučovania. Stredisko praktického vyučovania zriaďuje riaditeľ (vedúci) organizácie, pre ktorú sa žiaci pripravujú na výkon povolania, so súhlasom generálneho riaditeľa výrobnej hospodárskej jednotky alebo orgánu, ktorý plní funkciu obdobnú funkcii generálneho riaditeľa výrobnej hospodárskej jednotky, so súhlasom národného výboru, príslušného ústredného orgánu a ministerstva školstva. V stredisku praktického vyučovania sa môžu pripravovať žiaci aj pre iné organizácie; ustanovenia § 12 ods. 2 a § 14 platia obdobne. Národný výbor môže zriadiť stredisko praktického vyučovania pre prípravu mládeže vyžadujúcu osobitnú starostlivosť aj pre potrebu organizácií, ktoré neriadi ani nespravuje, prípadne pre prípravu mládeže, ktorá sa nebude pripravovať pre určité organizácie.

(3) Vláda Českej socialistickej republiky a vláda Slovenskej socialistickej republiky na návrh ministerstiev školstva ustanovujú nariadením dobu, od ktorej nemožno postupovať podľa odsekov 1 a 2, a deň, ktorým stredné odborné učilištia zabezpečujúce iba teoretické vyučovanie a strediská praktického vyučovania zaniknú.

(4) Vedúci a ostatní pracovníci stredísk praktického vyučovania sú pracovníkmi organizácie, v ktorej je toto stredisko organizačne začlenené.

§ 62

(1) Vedúceho strediska praktického vyučovania ustanovuje do funkcie a z nej uvoľňuje riaditeľ (vedúci) organizácie, pre ktorú sa žiaci pripravujú na výkon robotníckych povolaní, so súhlasom generálneho riaditeľa výrobnej hospodárskej jednotky alebo orgánu, ktorý plní funkciu obdobnú funkcii generálneho riaditeľa výrobnej hospodárskej jednotky, a národného výboru.

(2) Vedúci strediska praktického vyučovania je podriadený riaditeľovi (vedúcemu) organizácie, ktorý zriadil toto stredisko, a zodpovedá za odbornú úroveň praktického vyučovania a za výchovu mimo vyučovania. V otázkach výchovy a vyučovania metodicky riadi vedúceho strediska praktického vyučovania riaditeľ stredného odborného učilišťa, ktoré poskytuje žiakom teoretické vyučovanie.

(3) Organizácia, v ktorej je stredisko praktického vyučovania organizačne začlenené, uhrádza náklady na jeho prevádzku a rozvoj. Ak sa v stredisku praktického vyučovania pripravujú aj žiaci pre iné organizácie, sú tieto organizácie povinné uhrádzať pomerný podiel nákladov vynaložených na ich prípravu.

§ 63

Žiaci stredných odborných učilíšť a žiaci osobitných odborných učilíšť, ktorí splnili povinnú školskú dochádzku, vykonávajú v období školských prázdnin odbornú prax v určených organizáciách v rozsahu najviac štyroch týždňov. Ministerstvá školstva môžu po prerokovaní so zúčastnenými ústrednými orgánmi dĺžku tejto praxe v období školských prázdnin skrátiť.

§ 64

(1) Žiaci deviateho ročníka základnej deväťročnej školy v školskom roku 1983/84 ukončia základnú deväťročnú školu a získajú základné vzdelanie podľa doterajších predpisov.

(2) Žiaci, ktorí sú k 1. septembru 1984 žiakmi druhého alebo vyššieho ročníka stredných škôl, ukončia štúdium podľa doterajších predpisov.

(3) Stredné školy pre pracujúcich sa zrušujú 31. augustom 1984; študujúci týchto škôl pokračujú v štúdiu na stredných odborných učilištiach.

(4) Pracovnoprávne vzťahy žiakov stredných odborných učilíšť a žiakov osobitných odborných učilíšť, s ktorými bola uzavretá učebná zmluva pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa spravujú až do skončenia učebného pomeru ustanoveniami tretej časti Zákonníka práce o učebnom pomere.

(5) Osobitné školy, základné deväťročné školy pre nevidomých, základné deväťročné školy pre deti so zvyškami zraku, osobitné školy pre nevidomých, osobitné školy pre deti so zvyškami zraku, osobitné školy pre slabozrakých, osobitné školy pre nedoslýchavých, osobitné školy pre telesne chybných, osobitné školy pri zdravotníckych zariadeniach, osobitné školy pri detských diagnostických ústavoch a osobitné školy pri detských výchovných ústavoch zriadené podľa zákona č. 186/1960 Zb. zaniknú 31. augustom 1986. Úspešným ukončením posledného ročníka získajú žiaci týchto škôl základné vzdelanie.

(6) Základné deväťročné školy pre nepočujúcich, základné deväťročné školy pre deti so zvyškami sluchu, osobitné školy pre nepočujúcich a osobitné školy pre deti so zvyškami sluchu zriadené podľa zákona č. 186/1960 Zb. zaniknú 31. augustom 1987. Úspešným ukončením posledného ročníka získajú žiaci týchto škôl základné vzdelanie.

(7) Žiaci základnej školy pre nepočujúcich, základnej školy pre žiakov so zvyškami sluchu, základnej školy pre nedoslýchavých, základnej školy pre nehovoriacich, osobitnej školy pre nepočujúcich, osobitnej školy pre žiakov so zvyškami sluchu, osobitnej školy pre nedoslýchavých a osobitnej školy pre nehovoriacich,[12]) ktorých povinná školská dochádzka podľa doterajších predpisov trvá jedenásť rokov,[13]) plnia povinnú školskú dochádzku podľa tohto zákona.

JEDENÁSTA ČASŤ
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 65

(1) Pri praktickom vyučovaní žiakov stredných škôl a osobitných odborných učilíšť (§ 22) sa spravuje škola aj organizácia príslušnými učebnými plánmi a učebnými osnovami.

(2) Na právne pomery žiakov pri praktickom vyučovaní sa vzťahujú ustanovenia Zákonníka práce, ktoré upravujú pracovný čas a čas odpočinku, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, starostlivosť o pracovníkov a pracovné podmienky žien a mladistvých (§ 83 a 84, § 87 až 89, § 90 ods. 1, § 92 ods. 1 a 2, § 93 a 94, § 99, § 132 až 140, § 148, § 150 ods. 2 a 3, § 163, § 165 až 168 Zákonníka práce).

(3) Za vytvorenie podmienok pre praktické vyučovanie žiakov stredných škôl a osobitných odborných učilíšť zodpovedajú školy, školské zariadenia a organizácie, v ktorých sa praktické vyučovanie vykonáva.

§ 66

Kde Zákonník práce ustanovuje povinnosť organizácie uzavrieť s učňom pracovnú zmluvu (§ 227 Zákonníka práce) a oprávnenie organizácie uzavrieť dohodu o zotrvaní v pracovnom pomere (§ 227a Zákonníka práce), rozumie sa tým aj povinnosť organizácie uzavrieť pracovnú zmluvu so žiakom stredného odborného učilišťa alebo osobitného odborného učilišťa po skončení štúdia a oprávnenie organizácie v roku ukončenia povinnej školskej dochádzky uzavrieť spolu s pracovnou zmluvou so žiakom stredného odborného učilišťa alebo osobitného odborného učilišťa dohodu o zotrvaní v organizácii v pracovnom pomere po určitý čas po úspešnom ukončení štúdia, najviac však na tri roky.

§ 67

Kde sa v pracovnoprávnych predpisoch upravuje odmieňanie a hmotné zabezpečenie žiakov a učňov pripravujúcich sa na robotnícke povolania v učebných alebo študijných odboroch, rozumejú sa tým aj žiaci pripravujúci sa na robotnícke povolania na stredných odborných učilištiach a osobitných odborných učilištiach; kde sa v právnych predpisoch upravuje financovanie učňovských zariadení, rozumejú sa týmito zariadeniami aj stredné odborné učilištia a osobitné odborné učilištia.

§ 68

(1) Ak žiak strednej školy alebo osobitného odborného učilišťa pri teoretickom vyučovaní, pri praktickom vyučovaní a pri výchove mimo vyučovania alebo v priamej súvislosti s tým spôsobí škole alebo organizácii škodu, postupuje sa podľa ustanovení § 170 až 175, § 178 až 180, § 181, pokiaľ ide o zodpovednosť za stratu zverených predmetov, a § 183 až 186 Zákonníka práce.

(2) Kde Zákonník práce používa pri úprave zodpovednosti pracovníka za škodu pojem priemerný mesačný zárobok, rozumie sa tým

a) u žiakov stredných odborných učilíšť alebo osobitných odborných učilíšť odmena, ktorá im patrí podľa predpisov o finančnom a hmotnom zabezpečení žiakov stredných škôl pripravujúcich sa na robotnícke povolania v študijných a učebných odboroch;

b) u žiakov stredných odborných škôl a gymnázií najvyššia odmena, ktorá patrí žiakom stredných odborných učilíšť podľa predpisov o finančnom a hmotnom zabezpečení žiakov v prípravnom období.

§ 69

(1) Za škodu, ktorá vznikla žiakom základných škôl, osobitných škôl a pomocných škôl pri vyučovaní, pri výchove mimo vyučovania a pri výchove žiakov v školských zariadeniach alebo v priamej súvislosti s tým, zodpovedá národný výbor, ktorý školu alebo školské zariadenie odborne vedie; zodpovednosť za škodu sa spravuje ustanoveniami § 187 až 202, § 203 ods. 2, § 204 a 205 Zákonníka práce.

(2) Zodpovednosť za škodu, ktorá vznikla žiakom stredných škôl alebo osobitných odborných učilíšť pri teoretickom vyučovaní, pri praktickom vyučovaní, pri výchove mimo vyučovania a pri výchove žiakov v školských zariadeniach alebo v priamej súvislosti s tým, sa spravuje ustanoveniami § 187 až 202, § 203 ods. 2, § 204 a 205 Zákonníka práce. Za túto škodu zodpovedá

a) žiakom stredných odborných učilíšť alebo osobitných odborných učilíšť organizácia, ku ktorej je stredné odborné učilište alebo osobitné odborné učilište organizačne pričlenené;

b) žiakom gymnázií a stredných odborných škôl, pokiaľ ku škode došlo pri teoretickom vyučovaní, pri praktickom vyučovaní v škole, pri výchove mimo vyučovania alebo v priamej súvislosti s tým, národný výbor, ktorý strednú školu odborne vedie; pokiaľ ku škode došlo pri praktickom vyučovaní v organizácii alebo v priamej súvislosti s tým, tá organizácia, v ktorej sa toto vyučovanie uskutočňovalo.

(3) Na účely určenia výšky náhrady škody podľa odseku 1 sa rozumie priemerným zárobkom pred vznikom škody spôsobenej úrazom u žiaka základnej školy, osobitnej školy a pomocnej školy priemerný zárobok, ktorý dosahujú pracovníci v povolaní, v ktorom by sa tento žiak s prihliadnutím na jeho duševné a telesné schopnosti pred úrazom mohol uplatniť po skončení povinnej školskej dochádzky.

(4) Priemerným zárobkom pred vznikom škody podľa odseku 2 písm. a) spôsobenej úrazom je u žiaka stredného odborného učilišťa alebo osobitného odborného učilišťa

a) za čas prípravného obdobia odmena, ktorá mu patrí podľa príslušných predpisov včítane hodnoty ubytovania a stravovania poskytnutých úplne alebo sčasti bezplatne;

b) za čas odborného rozvoja, keď nemohol vykonávať v rámci praktického vyučovania produktívnu prácu, čistý zárobok, ktorý v tom čase priemerne dosiahli v organizácii pri vykonávaní produktívnych prác ostatní žiaci toho istého učebného alebo študijného odboru;

c) odo dňa, keď sa mala skončiť jeho príprava na povolanie v učebnom alebo študijnom odbore, priemerný zárobok pracovníkov vykonávajúcich v organizácii prácu toho druhu, na ktorú sa žiak pripravoval.

(5) Priemerným zárobkom pred vznikom škody podľa odseku 2 písm. b) spôsobenej úrazom je

a) u žiaka strednej odbornej školy priemerný zárobok, ktorý dosahujú kvalifikovaní pracovníci v povolaní, na ktoré sa žiak pripravoval,

b) u žiaka gymnázia priemerný zárobok, ktorý by tento žiak mohol dosiahnuť v povolaní vykonávanom po získaní úplného stredného vzdelania.

§ 70

Zrušujú sa:

1. zákon č. 89/1958 Zb. o výchove dorastu na povolanie v učebnom pomere (Učňovský zákon),
2. zákon č. 186/1960 Zb. o sústave výchovy a vzdelávania (školský zákon),
3. zákon č. 63/1978 Zb. o opatreniach v sústave základných a stredných škôl,
4. nariadenie vlády Československej socialistickej republiky č. 58/1973 Zb. o internátnych stredných školách pre pracujúcich a o hospodárskom zabezpečení študujúcich na týchto školách,
5. nariadenie vlády Českej socialistickej republiky č. 91/1978 Zb., ktorým sa predlžuje povinná školská dochádzka na niektorých školách pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť,
6. nariadenie vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 98/1978 Zb., ktorým sa predlžuje povinná školská dochádzka na niektorých školách pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť.

§ 71

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. septembrom 1984 s výnimkou ustanovení § 18 až 20, ktoré nadobúdajú účinnosť dňom vyhlásenia zákona.

Husák v. r.

Indra v. r.

Štrougal v. r.

1) § 3 ods. 2 a § 14 ods. 2 písm. b) zákona Českej národnej rady č. 77/1978 Zb. o štátnej správe v školstve v znení zákona Českej národnej rady č. 31/1984 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Českej národnej rady o štátnej správe v školstve a zákon Českej národnej rady o školských zariadeniach.
§ 3 ods. 2 a § 14 ods. 2 písm. b) zákona Slovenskej národnej rady č. 78/1978 Zb. o štátnej správe v školstve v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 32/1984 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady o štátnej správe v školstve a zákon Slovenskej národnej rady o školských zariadeniach.

2) § 46 a 90 Hospodárskeho zákonníka č. 109/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 45/1983 Zb.).Nariadenie vlády ČSSR č. 91/1974 Zb. o organizácii výrobných hospodárskych jednotiek a o ich štatútoch.§ 22 ods. 2 zákona č. 69/1967 Zb. o národných výboroch v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 31/1983 Zb. a č. 35/1983 Zb.).§ 10 zákona č. 122/1975 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve. Nariadenie vlády ČSSR č. 137/1975 Zb., ktorým sa vydávajú Vzorové stanovy jednotných roľníckych družstiev a upravuje postup pri vypracovaní a schvaľovaní stanov družstva, ich zmien a doplnkov.

3) Zákon ČNR č. 77/1978 Zb. v znení zákona ČNR č. 49/1982 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o národných výboroch a upravuje pôsobnosť miestnych národných výborov v strediskových obciach, a zákona ČNR č. 31/1984 Zb.Zákon SNR č. 79/1978 Zb. v znení zákona SNR č. 52/1982 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o národných výboroch a upravuje pôsobnosť miestnych národných výborov v strediskových obciach, a zákona č. 32/1984 Zb.

4) § 26, 26a a 26b zákona ČNR č. 77/1978 Zb. v znení zákona ČNR č. 31/1984 Zb.§ 26, 26a a 26b zákona SNR č. 79/1978 Zb. v znení zákona SNR č. 32/1984 Zb.

5) § 18 zákona Českej národnej rady č. 76/1978 Zb. o školských zariadeniach.§ 18 zákona Slovenskej národnej rady č. 78/1978 Zb. o školských zariadeniach.

6) § 33 až 36 zákona ČNR č. 76/1978 Zb. v znení zákona ČNR č. 31/1984 Zb.
§ 33 až 36 zákona SNR č. 78/1978 Zb. v znení zákona SNR č. 32/1984 Zb.

7) § 13 zákona ČNR č. 77/1978 Zb. v znení zákona ČNR č. 31/1984 Zb.
§ 13 zákona SNR č. 79/1978 Zb. v znení zákona SNR č. 32/1984 Zb.

8) § 11 ods. 4 písm. c) zákona ČNR č. 77/1978 Zb. v znení zákona ČNR č. 31/1984 Zb.§ 11 ods. 4 písm. c) zákona SNR č. 79/1978 Zb. v znení zákona SNR č. 32/1984 Zb.

9) Branný zákon č. 92/1949 Zb.(úplné znenie č. 121/1978 Zb.).Zákon č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov (úplné znenie č. 122/1978 Zb.).Zákon č. 88/1952 Zb. o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených síl v znení neskorších predpisov.Zákon č. 32/1957 Zb. o nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách v znení neskorších predpisov.

10) Zákon č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti v znení neskorších predpisov.Zákon č. 76/1959 Zb. v znení neskorších predpisov.Branný zákon č. 92/1949 Zb. (úplné znenie č. 121/1978 Zb.).

11) Zákon č. 100/1970 Zb. v znení neskorších predpisov.

12) Nariadenie vlády ČSR č. 91/1978 Zb., ktorým sa predlžuje povinná školská dochádzka na niektorých školách pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť. Nariadenie vlády SSR č. 98/1978 Zb., ktorým sa predlžuje povinná školská dochádzka na niektorých školách pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť.

13) § 34 ods. 5 zákona č. 63/1978 Zb. o opatreniach v sústave základných a stredných škôl.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.